

**PETEK, 10. 4. 2020**

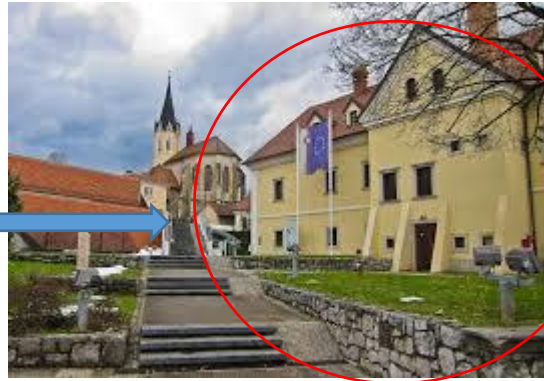
Pozdravljeni!

Današnji dan bo drugačen od drugih. Izvedli bomo namreč **THD Ogled muzeja**. Žal si muzeja ne moremo ogledati v živo, zato se bomo tja odpravili preko spleta. Besedila je veliko. Zanj si lahko vzamete več dni časa. Morda ga preberete skupaj s katerim od staršev in se o njem pogovorite.

Ogledali naj bi si Dolenjski muzej v Novem mestu.

Mislil, da ste ga obiskali že lani, kos ste si ogledali etnološko razstavo.

Letos pa bi si morali ogledati arheološko razstavo, ki se nahaja v stari stavbi.



Kaj pomeni izraz **ARHEOLOŠKA RAZSTAVA**?

**ARHEOLOGIJA** je **veda**, ki raziskuje življenje ljudi v najstarejših časih na podlagi izkopanin.

**IZKOPANINE** rečemo predmetom iz daljne preteklosti, ki so jih našli zakopane v prsti.

**ARHEOLOG** je strokovnjak, ki se ukvarja z arheologijo.

Torej izraz **arheološka razstava** pomeni, da so tu razstavljeni zelo stari predmeti (iz prazgodovine, starega in srednjega veka), ki so jih našli zakopane v zemlji.

Kako pa so ti predmeti prišli v zemljo?

Ljudje so vedno v nekaj verovali. Največkrat v življenje po smrti. Da bi pokojniki na drugem svetu lažje in bolje živeli, so jim v grobovih pustili različne predmete – nakit, orodje, orožje, plačilno sredstvo ... To je ena pot.

Včasih pa so določene predmete preprosto pustili ležati v naravi in sčasoma jih je prekrila prst.

Ker so bili predmeti že davno tega zakopani, se v grobovih niso mogli ohraniti leseni deli ali deli teles, živalskih kož.



Tako je videti grob med izkopavanjem.

Izkopavanja na Marofu. Takoj za grmički pa sem jaz doma.



V nadaljevanju si bomo ogledali nekaj podob iz Dolenjskega muzeja.

Vse slike sem si sposodila iz delovnih listov muzeja z naslovom Arheološka podoba Dolenjske. Delovne liste je pripravila in uredila Ivana Tanko. [Zakaj sem to napisala? Ker risbe niso moje in si jih ne smem lastiti. Zato je v takem primeru vedno potrebno navesti vir.](#)

Potovanje skozi čas se v našem muzeju prične v **kameni dobi**. Potovanje nas vodi skozi bakreno in bronasto dobo, železno dobo in se konča v rimskem času.

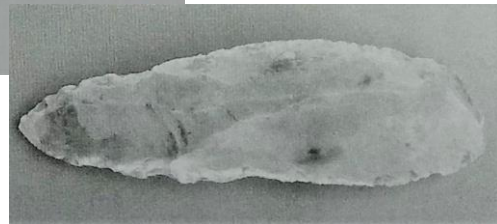
## KAMENA DOBA

Je bila najdaljše obdobje v človeški zgodovini. Ljudje so izdelovali orodje iz materialov, ki so jih našli v naravi. To so bili kamni, les in živalske kosti.

### PESTNJAK

Uporabljali so ga za rezanje mesa, kož, sekanje.

(REZILO), KI JE NAJSTAREJŠA ARHEOLOŠKA NAJDBA NA RAZSTAVI. ODKRILI SO JO NA RUPERČ VRHU V BLIŽINI NOVEGA MESTA NA ROBU PESKOKOPA KREMENOVEGA PESKA IN JE TIPIČNO ORODJE ČLOVEKA, KI JE ŽIVEL V NAŠIH KRAJIH PRED PRIBLIŽNO 25.000 LETI.

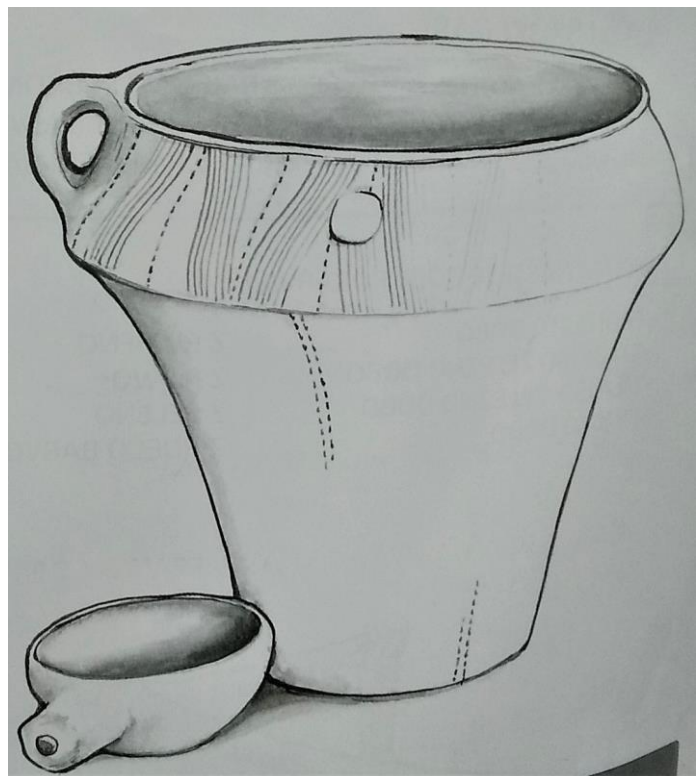


### GLINENI VRČ ZA VODO

Je zelo velika posoda. Manjša posodica ob njej je zajemalka in kozarec istočasno.

Kako imenujemo obrt izdelovanja lončene posode? \_\_\_\_\_

Na posodo doriši okraske.



## BRONASTA DOBA



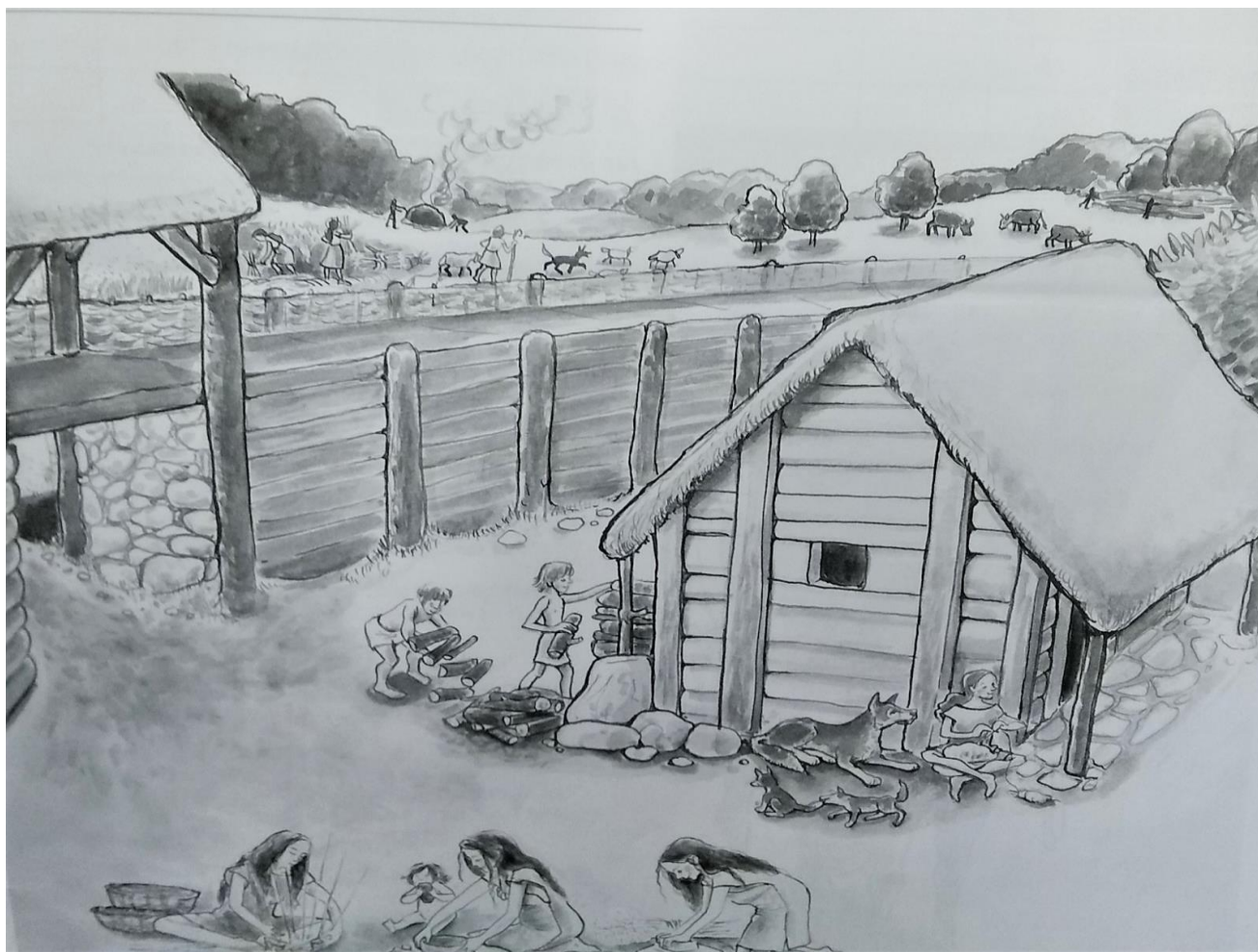
Na fotografiji je **žara**. Vanjo so dali pepel umrlega. Na ustju žare so še vidni ostanki sklede ter bronasti in lončeni predmeti.

Glinen kroglice so ostanek verižice, zato vemo, da je tu pokopana ženska.

Če so pokojne pokopavali v žarah, govorimo o **žarnih grobiščih** («pokopališčih»).

## STAREJŠA ŽELEZNA DOBA

### GRADIŠČE



Prazgodovinsko naselje - **gradišče** so ljudje postavili navadno na grič (!Marof) in ob vodi.

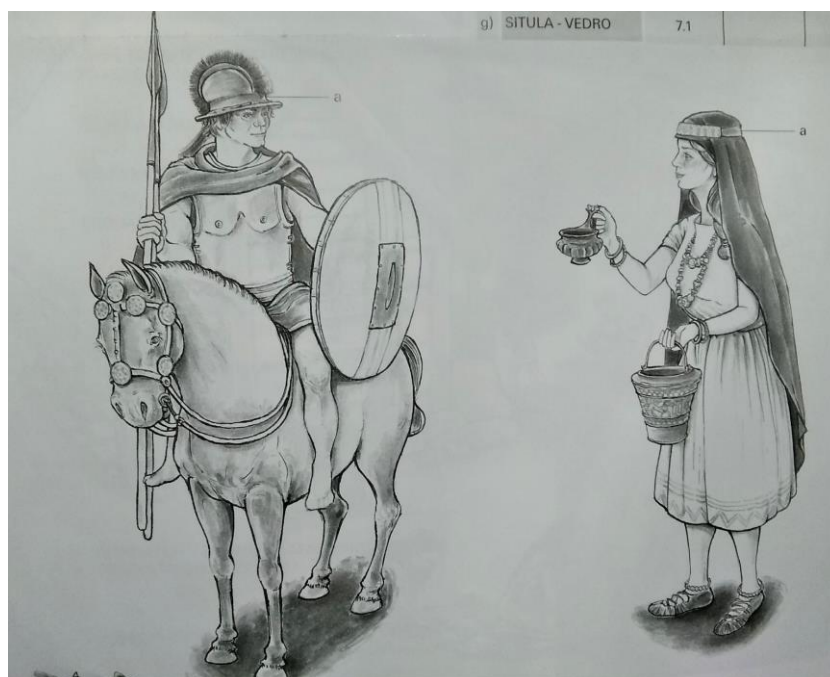


Koče so bile **lesene**, stene izdelane iz desk in obtesanih hlodov. Z notranje strani so bile **premazane z glino**, ki se je ob požaru spekla in so se v njej ohranili odtisi stenskih brun (zato so jo arheologi tudi lahko izkopali, sicer bi razpadla). **Ognjišče** je bilo zgrajeno ob steni ali na sredini, tla so bila iz stepene ilovice. Naselje je obdajalo **kamnito ali leseno obzidje**, pod katerim so bili nasuti še zemljeni nasipi in izkopani **jarki**.

## HALŠTATSKI KNEZI

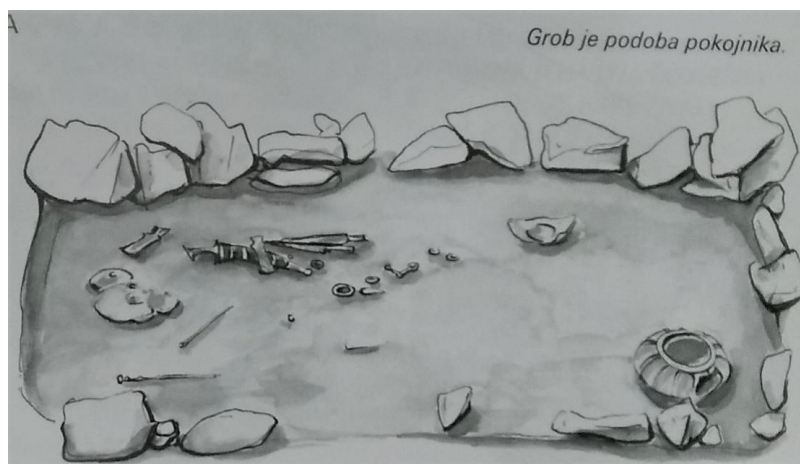
V Novem mestu je bilo odkritih več grobov halštatskih knezov. Knez je bil najbogatejši in najmogočnejši mož v skupnosti in zato njen **vodja v miru, v vojni pa vojaški poveljnik**.

Halštatski knez in kneginja



Na risbi je grob ilirskega kneza iz leta 700 pred našim štetjem. Grob je skeletni, kar pomeni, da umrlega niso sežgali, ampak so ga pokopali celega, zato so še vidni ostanki okostja.

Iz predmetov v grobu so ugotovili, da je bil tu pokopan bogat možki, njegovo glavno opravilo pa je bilo vojskovanje.



## SITULA

Je prazgodovinska **bronasta posoda s premičnim ročajem**, ki po obliki močno spominja na vedro. Upodobitve na situlah prikazujejo vsakdanje in praznično življenje **bogatih** ljudi v starejši železni dobi – od slavnostnih sprevodov in praznovanj s posadkami do mož v bojni opremljeni.

Uporabljali so jih za pitje in natakanje pijače (vina) ob slovesnostih.

**Novo mesto je največje svetovno najdišče situl.**

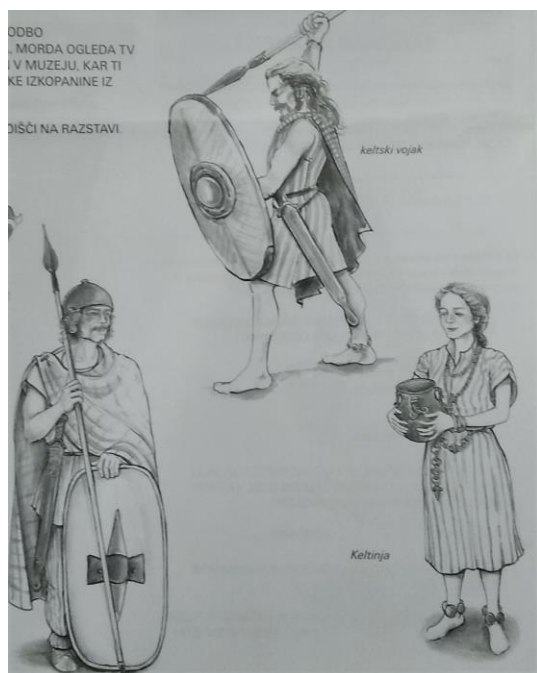
**DN:** Izdelajte situlo kot sem vam jo predstavila v poslanem filmčku.

Sliko izdelka mi pošljite do naslednje srede.



## MLAJŠA ŽELEZNA DOBA

V tem obdobju so na našem ozemlju živeli Kelti. O njih se bomo še učili.



Črna skleda iz gline s svojim sijajem oponaša lesket kovine. Namenjena je bila obrednemu pitju in je do sedaj edina odkrita v Sloveniji. Na njej sta dva človeška obraza, vsak ročaj pa zaključuje štiri kačje glave.



## RIMSKA DOBA

O Rimljanih se bomo še podrobneje učili. Naj omenim le, da se je Ljubljana v rimskih časih imenovala Emona.

Iz tega časa so pri nas našli **hišaste žare**. Simbolizirajo keltske hiše z nakazanimi okni in vrati.



Rimljani so izdelovali glinene svetilke – **oljenke**, ki so osvetljevale njihove domove. kot simbol luči so predstavljale nadaljevanje življenja po smrti in so pokojnemu osvetljevale pot v kraljestvo umrlih. Pogosto so bile okrašene s podobami ljudi, živali, rastlin. Na fotografiji je rimska oljenka iz Celjskega muzeja.



Tako. Tu bomo obisk muzeja zaključili.

**DN:** V zvezek DRU napišite naslov **Arheološka razstava Dolenjskega muzeja**. V nekaj stavkih napišite, kaj vam je bilo od podanih informacij najbolj zanimivo. Lahko napišete, če ste že bili na Marofu in kaj ste tam videli. Lahko tudi prerišete katero od zgornjih ilustracij.

**Napisano fotografirajte in mi pošljite sliko, skupaj s sliko situle, na e-pošto.**

Na spodnji povezavi pa si lahko ogledaš zbirko v Narodnem muzeju Slovenije.

<https://www.nms.si/si/razstave/virtualne-razstave/prazgodovinski-zakladi>

Lep podaljšan vikend vam želim!  
učiteljica Tatjana